

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра державно-правових і гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА МЕТОДОЛОГІЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти (доктор філософії)

галузь знань	08 Право <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальність: (спеціалізація):	081 Право <i>(код і назва спеціальності (або спеціалізації))</i>
освітня програма	«Право» <i>(назва освітньої програми)</i>
форма навчання	денна <i>(денна / заочна)</i>

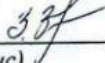
КИЇВ-2025

РОЗРОБНИК кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових і гуманітарних наук

(підпис) Вероніка ГОРСЛОВА

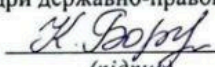
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри державно-правових і гуманітарних наук(назва)

Протокол № 2 від 04.09.2025 р.

Завідувач кафедри
(підпис) Зореслава ЗАХОЖАЙ

Гарант освітньо-професійної програми

д.ю.н, доцент кафедри державно-правових і гуманітарних наук

(підпис) Катерина БОРТНЯК

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Методика викладання фахових дисциплін методологія наукових досліджень. ОК. 5.
2. Статус навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента професійної підготовки
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	2 рік, 3 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	Денна форма навчання 4 кредити, загальна кількість годин 120 (лекцій 16 год, семінарських занять 16 год., самостійна робота 88 год.) Денна форма навчання 4 кредити, загальна кількість годин 120 (лекцій 8 год, семінарських занять 6 год., самостійна робота 106 год.)
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	екзамен
6. Інформація про консультації	За графіком проведення консультацій викладачами кафедри
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Горелова Вероніка Юріївна, Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових і гуманітарн наук
9. Контактна інформація викладача	gorielova.veronika@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	https://tnu.edu.ua/
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Методика викладання фахових дисциплін та методологія наукових досліджень» присвячена комплексному вивченню теоретичних та практичних аспектів організації освітнього процесу у вищій юридичній школі та методології проведення наукових досліджень у галузі права. У межах курсу розкриваються дидактичні засади викладання юридичних дисциплін, аналізуються сучасні методи, форми та технології навчання, досліджуються методологічні підходи, методи та прийоми наукового пізнання у правознавстві. Особлива увага приділяється питанням організації науково-дослідної роботи, академічної доброчесності, підготовки та оформлення результатів наукових досліджень (статей, тез, кваліфікаційних робіт). Курс передбачає аналіз сучасних викликів та перспектив розвитку

	юридичної освіти та науки в Україні в умовах євроінтеграції.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	<p>Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань та практичних навичок щодо організації освітнього процесу у вищій школі, методики викладання фахових юридичних дисциплін, а також методології проведення наукових досліджень у галузі права, підготовка здобувачів до педагогічної та науково-дослідницької діяльності.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння теоретико-методологічних засад педагогіки вищої школи та методики викладання юридичних дисциплін, вивчення сучасних методів, форм та технологій навчання у вищій юридичній освіті, опанування методологічного інструментарію наукових досліджень у сфері права, формування вмінь організовувати та проводити наукові дослідження, готувати та оформлювати результати наукової роботи, розвиток навичок академічного письма та доброчесності.</p> <p>Цілями вивчення дисципліни є набуття здобувачами здатності розробляти та реалізовувати освітні програми, застосовувати сучасні освітні технології та методики викладання фахових дисциплін, формування компетентностей щодо планування, організації та проведення наукових досліджень, підготовка фахівців, здатних здійснювати науково-педагогічну діяльність та презентувати результати власних досліджень у фаховому середовищі.</p>
Пререквізити	Філософія науки, Науковий дискурс української мови, Інформаційні технології в науковій діяльності, Правові механізми дотримання академічної доброчесності та захисту інтелектуальних прав
Постреквізити	Знання та навички, отримані в результаті вивчення навчальної дисципліни, є основою для подальшого засвоєння фахових юридичних дисциплін, проходження педагогічної (асистентської) практики, написання дисертаційного дослідження, а також використовуються у науково-дослідницькій та викладацькій діяльності.
Формат проведення дисципліни	Очний, асинхронний

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при

вивченні навчальної дисципліни

Інтегральна компетентність	ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі права професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
Загальні (ЗК), спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)	<p>ЗК 01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 02. Здатність розробляти проекти та управляти ними.</p> <p>ЗК 03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.</p> <p>ЗК 04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.</p> <p>ФК 01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.</p> <p>ФК 02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.</p> <p>ФК 03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої освіти у системі освіти дорослих.</p> <p>ФК 04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.</p>

4. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

Результати навчання (ПРН)	<p>ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.</p> <p>ПРН 2. Вільно презентувати та обговорювати, з фахівцями в галузі права і нефахівцями, результати досліджень, наукову та прикладну проблематику права, державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях.</p> <p>ПРН 3. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української</p>
---------------------------	--

правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

ПРН 4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

ПРН 5. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

ПРН 6. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

ПРН 7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовчій діяльності.

ПРН 8. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовчу практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціальноекономічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.

ПРН 9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

ПРН 10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

5. Структура та зміст навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		л	с	сп		л	с	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука. Дидактичні засади викладання фахових дисциплін.	16	2	2	12	16	1	0,5	14,5
Тема 2. Методи, форми та технології навчання у вищій юридичній освіті.	18	2	2	14	18	1	0,5	16,5
Тема 3. Організація освітнього процесу з фахових дисциплін.	18	2	2	14	18	1	0,5	16,5
Тема 4. Методологія наукових досліджень у галузі права: поняття, рівні, функції.	22	4	4	14	22	1	1	19,5
Тема 5. Методи наукових досліджень у правознавстві: класифікація та характеристика.	18	2	2	12	18	2	0,5	16,5
Тема 6. Організація та проведення наукового дослідження.	12	2	2	8	12	1	0,5	11
Тема 7. Академічна доброчесність та оформлення результатів наукових досліджень.	16	2	2	10	16	1	1,5	13,5
Всього за дисципліною	120	16	16	88	120	8	6	106

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука. Дидактичні засади викладання фахових дисциплін.

1. Педагогіка вищої школи: предмет, завдання, функції, категоріальний апарат.
2. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
3. Дидактика вищої школи: сутність, принципи, закономірності навчання.
4. Особливості викладання фахових юридичних дисциплін.
5. Компетентнісний підхід у вищій юридичній освіті.

Тема 2. Методи, форми та технології навчання у вищій юридичній освіті.

1. Поняття та класифікація методів навчання у вищій школі.
2. Словесні, наочні та практичні методи навчання.
3. Інтерактивні методи навчання: дискусії, мозковий штурм, кейс-метод, ділові ігри.
4. Форми організації навчання: лекції, семінарські, практичні заняття, самостійна робота.
5. Сучасні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, дистанційні, змішані технології навчання.

Тема 3. Організація освітнього процесу з фахових дисциплін.

1. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти України.
2. Планування та підготовка до проведення навчальних занять.
3. Розробка навчально-методичного забезпечення фахових дисциплін (силабус, робоча програма, методичні рекомендації).
4. Контроль та оцінювання знань здобувачів вищої освіти.
5. Педагогічна майстерність викладача вищої школи.

Тема 4. Методологія наукових досліджень у галузі права: поняття, рівні, функції.

1. Наука та наукове дослідження: поняття, ознаки, види.
2. Методологія наукових досліджень: поняття, структура, рівні (філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий).
3. Функції методології у науковому пізнанні.
4. Парадигми сучасної юридичної науки.
5. Принципи наукового дослідження у правознавстві.

Тема 5. Методи наукових досліджень у правознавстві: класифікація та характеристика.

1. Філософські (світоглядні) методи наукового пізнання.
2. Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, моделювання, абстрагування, системний, структурно-функціональний, історичний, логічний.
3. Конкретно-наукові (спеціальні) методи правознавства: формально-юридичний, порівняльно-правовий, історико-правовий, соціологічний, статистичний, психологічний, кібернетичний.
4. Методи тлумачення норм права.
5. Вибір методів дослідження та їх поєднання.

Тема 6. Організація та проведення наукового дослідження.

1. Вибір теми наукового дослідження: критерії та обґрунтування.
2. Планування наукового дослідження: складання програми, робочого плану, графіку виконання.
3. Постановка мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження.
4. Формулювання наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів.
5. Робота з науковою літературою та джерельною базою.
6. Збір, систематизація та обробка емпіричного матеріалу.

Тема 7. Академічна доброчесність та оформлення результатів наукових досліджень.

1. Поняття та принципи академічної доброчесності.
2. Види порушень академічної доброчесності: плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман.
3. Вимоги до оформлення наукових робіт (статей, тез, кваліфікаційних робіт).
4. Правила цитування та посилання на використані джерела (ДСТУ 8302:2015).
5. Апробація результатів наукових досліджень: участь у конференціях, публікація статей.

6. Презентація результатів наукового дослідження: доповідь, презентація, науковий звіт.

6. Організація самостійної роботи

Інформація про індивідуальні завдання та самостійну роботу

Підготовка до семінарських занять. Здобувачі вищої освіти відповідно до визначеного плану семінарських занять готують теоретичний матеріал, користуючись зазначеними джерелами основної та додаткової літератури. Формування теоретичних навичок здійснюється шляхом виконання кейсів та обговорення їх вирішення на заняттях.

Матеріали для самоконтролю. Матеріали кейсів з умовами завдань визначаються викладачем.

Індивідуальні завдання. Підготувати реферативні доповіді на теми:

1. Доктринально-правове забезпечення процесу наближення національного законодавства до правових стандартів держав-членів Європейського Союзу.
2. «Апроксимація», «адаптація» та «гармонізація» – визначальні політико-правові поняття процесу євроінтеграції України.
3. Доктринальне тлумачення права: центральноєвропейський контекст.
4. Військова доктрина України: сучасний стан та перспективи розвитку.
5. Національна доктрина освіти: основні положення та шляхи реалізації.

7. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю:

1. Педагогіка вищої школи як наука: предмет, завдання, функції та категоріальний апарат.
2. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
3. Дидактика вищої школи: сутність, принципи та закономірності навчання.
4. Особливості викладання фахових юридичних дисциплін.
5. Компетентнісний підхід у вищій юридичній освіті.
6. Поняття та класифікація методів навчання у вищій школі.
7. Характеристика словесних, наочних та практичних методів навчання.
8. Інтерактивні методи навчання: дискусії, мозковий штурм, кейс-метод, ділові ігри.
9. Форми організації навчання: лекції, семінарські, практичні заняття, самостійна робота.
10. Сучасні освітні технології у вищій школі: інформаційно-комунікаційні, дистанційні, змішані технології навчання.
11. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти України.
12. Планування та підготовка до проведення навчальних занять.
13. Розробка навчально-методичного забезпечення фахових дисциплін (силабус, робоча програма, методичні рекомендації).
14. Контроль та оцінювання знань здобувачів вищої освіти.
15. Педагогічна майстерність викладача вищої школи.
16. Наука та наукове дослідження: поняття, ознаки, види.
17. Методологія наукових досліджень: поняття, структура, рівні (філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий).
18. Функції методології у науковому пізнанні.
19. Парадигми сучасної юридичної науки.
20. Принципи наукового дослідження у правознавстві.
21. Філософські (світоглядні) методи наукового пізнання.
22. Загальнонаукові методи дослідження: аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, моделювання, абстрагування.

23. Загальнонаукові методи дослідження: системний, структурно-функціональний, історичний, логічний.
24. Конкретно-наукові (спеціальні) методи правознавства: формально-юридичний, порівняльно-правовий, історико-правовий.
25. Конкретно-наукові (спеціальні) методи правознавства: соціологічний, статистичний, психологічний, кібернетичний.
26. Методи тлумачення норм права.
27. Вибір методів дослідження та їх поєднання.
28. Вибір теми наукового дослідження: критерії та обґрунтування.
29. Планування наукового дослідження: складання програми, робочого плану, графіку виконання.
30. Постановка мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження.
31. Формулювання наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів.
32. Робота з науковою літературою та джерельною базою.
33. Збір, систематизація та обробка емпіричного матеріалу.
34. Поняття та принципи академічної доброчесності.
35. Види порушень академічної доброчесності: плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман.
36. Вимоги до оформлення наукових робіт (статей, тез, кваліфікаційних робіт).
37. Правила цитування та посилання на використані джерела (ДСТУ 8302:2015).
38. Апробація результатів наукових досліджень: участь у конференціях, публікація статей.
39. Презентація результатів наукового дослідження: доповідь, презентація, науковий звіт.

8. Технічне та програмне забезпечення (обладнання)

Технічні засоби: пристрої збереження та обробки інформації (ПК, ноутбук, планшет, тощо).

Програмне забезпечення: Microsoft Windows (Word, Excel, PowerPoint).

Інформаційно-комунікаційні технології на платформі Google for Education

9. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у Таврійському національному університеті імені В. І. Вернадського.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка поштової скриньки та відвідування курсу навчальної

дисципліни у Google Classroom. Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Методика викладання фахових дисциплін та методологія наукових досліджень», розміщеним на платформі Google for Education. Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин.

Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з підсумковим оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у порядку, встановленому положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю з заліку ТНУ ім. В.І. Вернадського.

Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення дисципліни та перед початком сесії здобувачеві вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронну анкету (Google Forms), яку буде надіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін та методологія наукових досліджень»

10. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Теми (максимальна кількість балів)						Поточна успішність	Екзамен	Сума
T1 10	T2 10	T3 10	T4 10	T5,T 6 10	T7 10	60	40	100

Критерії оцінювання

Критерій	Бали
Активна участь у дискусії, аргументовані відповіді	2,5
Аналіз наукових джерел та нормативно-правових актів	2,5
Виконання практичного або аналітичного завдання	2,5
Обґрунтованість висновків, науковий рівень відповіді	2,5
Разом за одне заняття	10

Критерії оцінювання результатів поточного контролю

На початку вивчення відповідної дисципліни здобувачам повідомляють про наявність силабусу, зміст, форми проведення поточного контролю та критерії їх оцінювання.

При виставленні балів за залік *оцінці підлягають*: рівень теоретичних знань з тем, включених до розділів; самостійне опрацювання тем, опрацювання індивідуальних завдань тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

Рівні компетентності та критерії оцінювання.

Рівень компетентності та критерії оцінювання	Кількість набраних балів

<p>Високий (творчий): Здобувач вищої освіти систематично за поточним й за підсумковим контролюями виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.</p>	90...100
<p>Достатній (конструктивно-варіативний): Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюями виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, аргументовано дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.</p>	80...89
<p>Достатній (конструктивний): Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюями виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.</p>	75...79
<p>Середній (репродуктивний): Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюями виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач.</p>	66...74
<p>Достатній (репродуктивний): Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюями виявив слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.</p>	60...65
<p>Низький (рецептивно-продуктивний): Здобувач вищої освіти виконав значну частину видів навчальної роботи, за поточним й підсумковим контролюями виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач (здобувач вищої освіти має право на повторний підсумковий контроль).</p>	30...59

<p>Низький (непродуктивний): Здобувач вищої освіти виконав частину видів навчальної роботи, за поточним і підсумковим контролю виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень (здобувач вищої освіти обов'язково повинен повторно вивчити навчальну дисципліну).</p>	<p>1...29</p>
---	---------------

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556 VII.
2. Стандарт вищої освіти України третього рівня PhD за спеціальністю 081 «Право». Київ, МОН України, 2023.
3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Рекомендації щодо розроблення освітніх програм. Київ, 2022.
4. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. Львів: Новий Світ 2000, 2021. 360 с.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. Київ: Знання, 2022. 486 с.
6. Сисоєва С.О. Педагогіка вищої школи. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 384 с.
7. Лузан П.Г. Методика викладання у вищій школі. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 272 с.
8. Пометун О.І. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2021. 192 с.
9. Савченко О.Я. Дидактика вищої школи. Київ: Генеза, 2021. 256 с.
10. Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії. Київ: Либідь, 2020. 296 с. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
11. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
12. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
13. Данильян О. Г., Дзьобань О. В. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.
14. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
15. Козловський Ю. М. Методологія педагогічного дослідження: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 196 с.
16. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
17. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. 2-е вид., змін. та доп. Вінниця: ВНТУ, 2015. 317 с.
18. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.

19. Партико З. В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації: навч. посібн. Київ: Ліра-К, 2018. 232 с.
20. Романчиков В. І. Методологія наукових досліджень в умовах воєнного стану: навч. посібник. Київ: Київський університет, 2024. 284 с.
21. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень з урахуванням євроінтеграційних процесів: підручник. Київ: Академвидав, 2023. 408 с.

Додаткова

1. Бабченко Н. В. Метод проектів як практичне впровадження педагогічних ідей В. О. Сухомлинського в навчальний процес вищого навчального закладу. У: *Підготовка педагога XXI століття крізь призму ідей Василя Сухомлинського*: зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф. (Переяслав-Хмельницький, 22 травня 2018 р.) / наук. ред. Н. В. Ігнатенко, О. І. Шапран; уклад.: Н. П. Онищенко. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я. М., 2018. С. 3-6.
2. Бондаренко О. О. Трансформація методів наукових досліджень у цифрову епоху. *Вісник Національної академії наук України*. 2024. № 3. С. 45-52.
3. ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Чинний від 01.07.2017. Київ: ДП УкрНДНЦ, 2015.
4. Каламбет С. В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Дніпро: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
5. Ковальчук В. В. Академічна доброчесність в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. *Право України*. 2024. № 5. С. 78-86.
6. Петрушенко В. П. Філософія і методологія науки: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 184 с.
7. Посилкіна О. В. Методологія наукових досліджень та інноваційний розвиток: навч. посіб. Харків: НФаУ, 2020. 220 с.
8. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю: монографія / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2016. 627 с.
9. Сидоренко В. В. Академічна культура дослідника в освітньому просторі: монографія. Київ: Агроосвіта, 2023. 312 с.
10. Сидоренко В. В. Полілог в академічному дискурсі. *Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Академічна культура дослідника в освітньому просторі»*, Сумський державний педагогічний ун-т імені А. С. Макаренка, 17 травня 2018 року. Суми. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/710798>.
11. Ткаченко Л. І. Цифрові інструменти в наукових дослідженнях: можливості та обмеження. *Наукові записки НаУКМА*. 2025. Т. 8. С. 112-119.
12. Горелова В. Problems of the relationship between moral and legal in judgments of the european court of human rights. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 166–170. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.1.29>.
13. Горелова В. Ю. Зіставлення понять «моральність», «толерантність» та «терпимість» в якості правових категорій. *Legal Bulletin*. 2023. № 3 (9). С. 28–35. DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2023-09-28-35>.
14. Захожай З. В., Горелова В. Ю. Онтологія поняття «корупція»: історико-правовий вимір. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2025. Т. 36 (75), № 3. С. 29–35. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.3/05>.

15. Горелова В. Ю. Від нігілізму до відповідальності: морально-етичні засади протидії військовим правопорушенням. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 13 (54). С. 145–158. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13\(54\)-145-158](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13(54)-145-158)

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> Державна наукова установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова". URL: <http://www.ukrbook.net>
2. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Концепція розвитку Національної Академії наук України на 2024–2028 роки: Постанова Президії НАН України № 245 від 15.12.2023 р. URL: <https://www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-231215-245.pdf>.
4. Міністерство освіти і науки України. Офіційний веб-портал. URL: <https://mon.gov.ua>.
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
6. Національний репозитарій академічних текстів. URL: <https://nrat.ukrintei.ua>.
7. Проект ЄС "Гармонізація освітніх стандартів України з вимогами ЄС". Аналітичні матеріали. 2025. URL: <https://euroosvita.gov.ua>.
8. Український інститут науково-технічної експертизи та інформації. URL: <https://ukrintei.ua>.